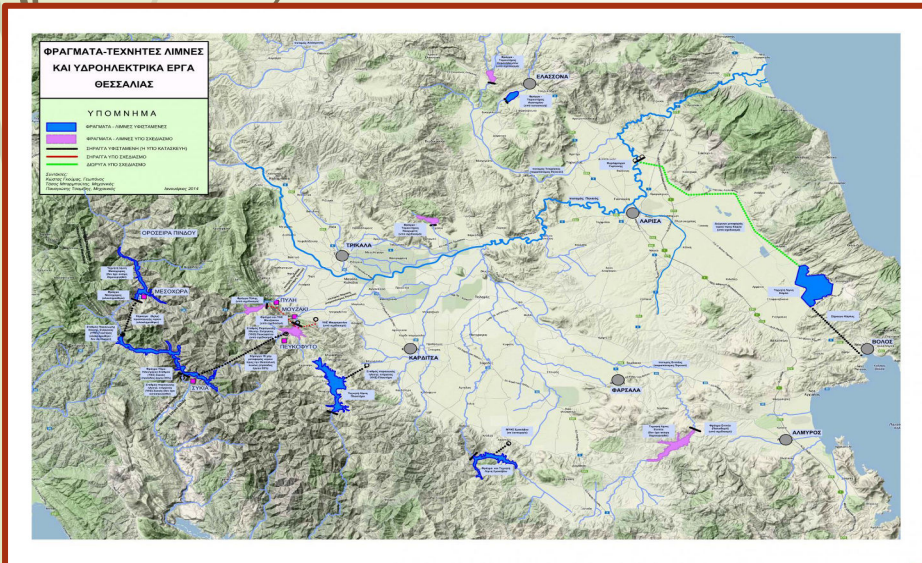

Παρουσίαση της μελέτης της Ακαδημίας Αθηνών «Εκτιμήσεις των Επιδράσεων της Κλιματικής Αλλαγής στους Εδαφικούς Πόρους και στις Αροτραίες Καλλιέργειες της Θεσσαλίας»

«Αντιπλημμυρική θωράκιση και βιώσιμα υδατικά διαθέσιμα στη Θεσσαλία, η ικανή και αναγκαία συνθήκη για ανασυγκρότηση και αντιμετώπιση κινδύνων ασφάλειας νερού»

14/5/2024

Κώστας Γκούμας

Γεωπόνος, πρώην Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ Κ.Ε,
πρώην Διευθυντής Εγγείων Βελτιώσεων Νομού Λάρισας

ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ: ΤΡΙΚΑΛΑ-DANIEL ΛΗΘΑΙΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ ΞΕΧΕΙΛΙΣΕ (εικόνες από ψηλά που ΣΟΚΑΡΟΥΝ)

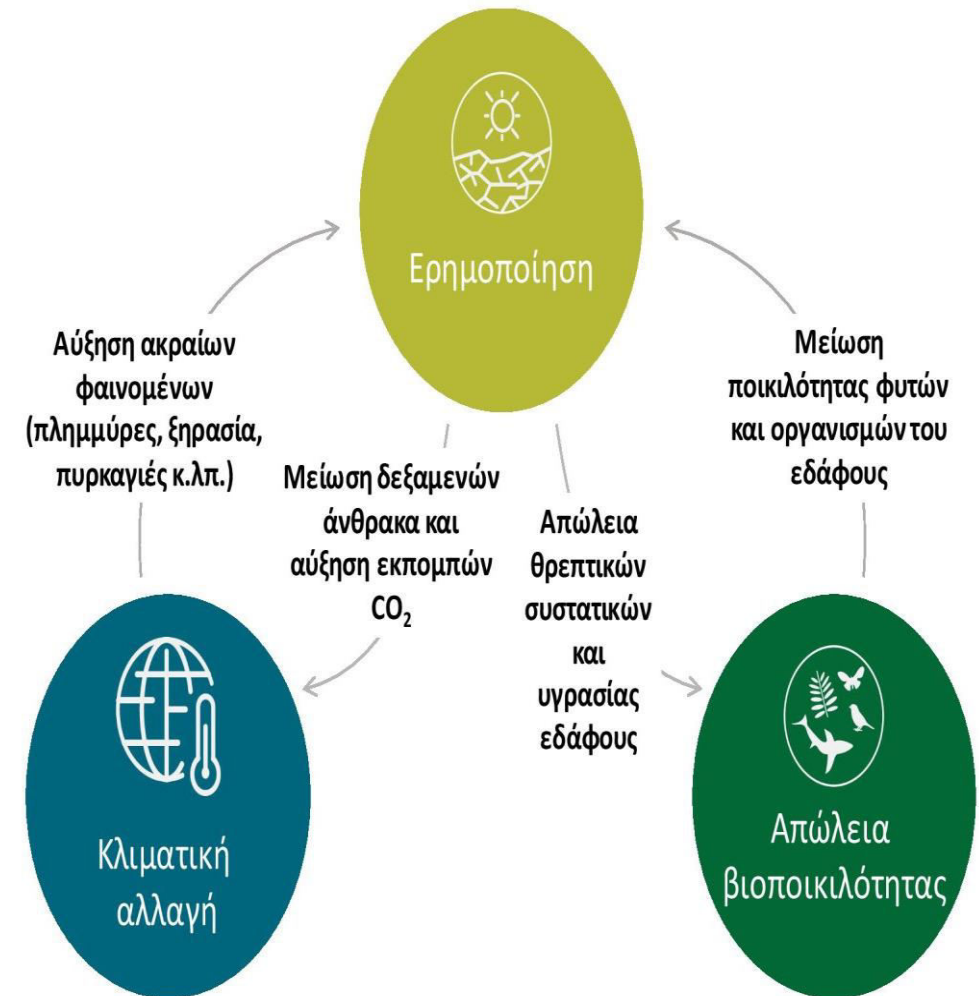

Ο κατεστραμμένος δρόμος από Ζάππειο προς Μύρα-Σοφό-Καλό Νερό

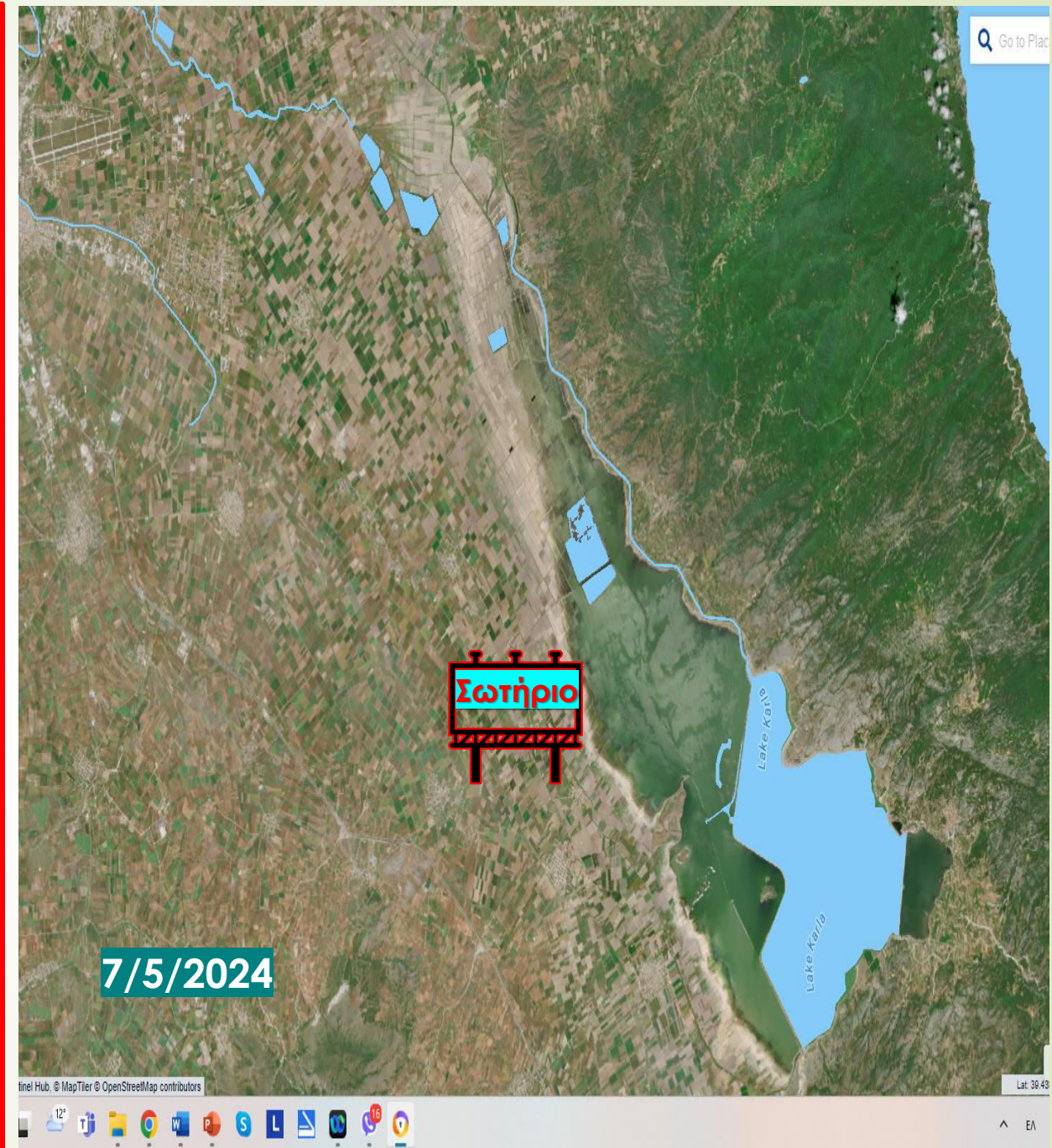
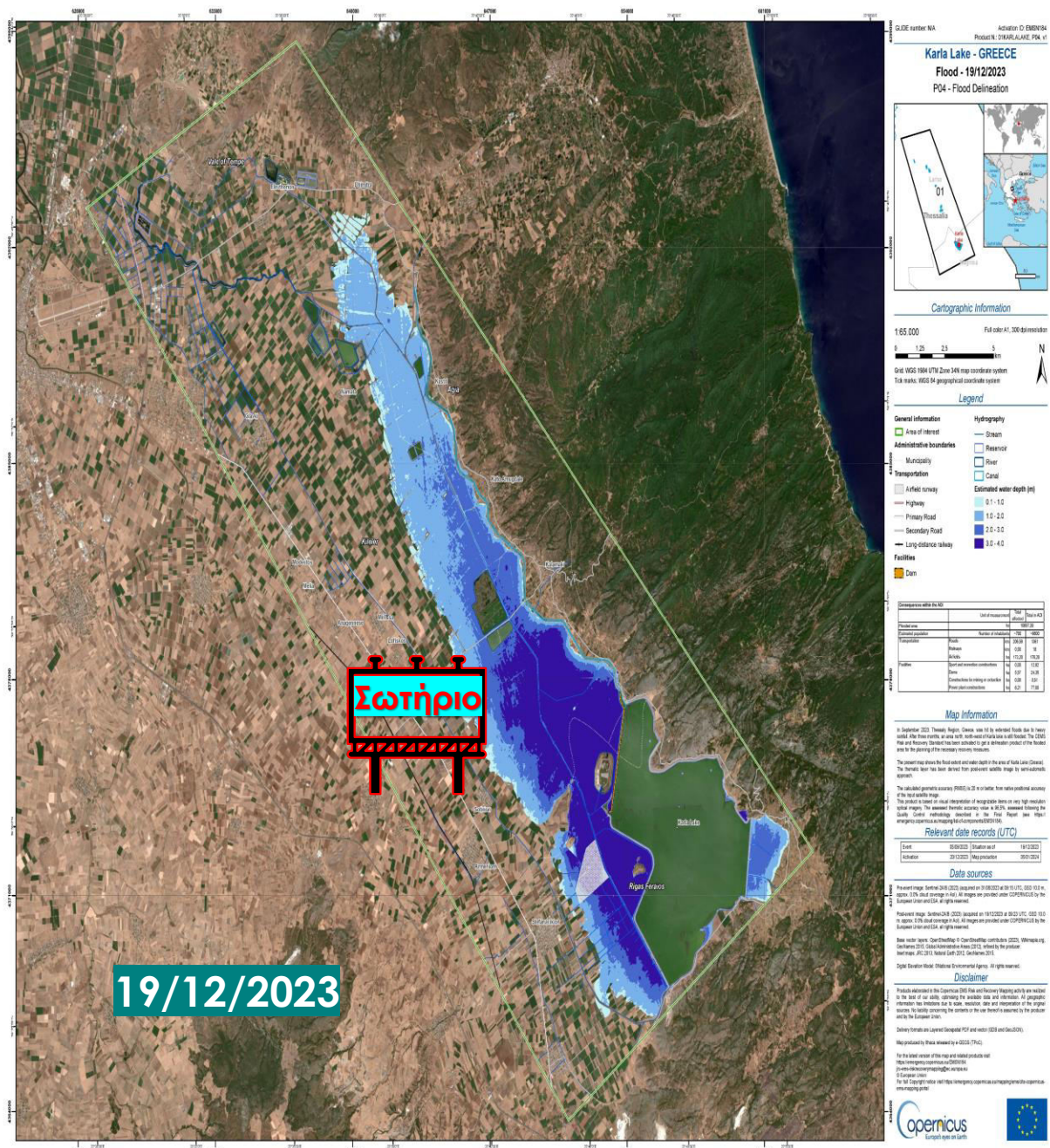

Γράφημα 1 – Σχέση μεταξύ ερημοποίησης, απώλειας βιοποικιλότητας και κλιματικής αλλαγής

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της έκθεσης του World Resources Institute, [Ecosystems and Human Well-being: Desertification Synthesis](#), 2005, σ. 17.

Δίκτυα δημόσια ή ιδιωτικά

Διάφορα Υδατικά Έργα

- ☐ Λιμνοδεξαμενές,
- ☐ Ταμιευτήρες,
- ☐ Αντλιοστάσια,
- ☐ Γεωτρήσεις

Ιδιοκτησίες -Εξοπλισμός

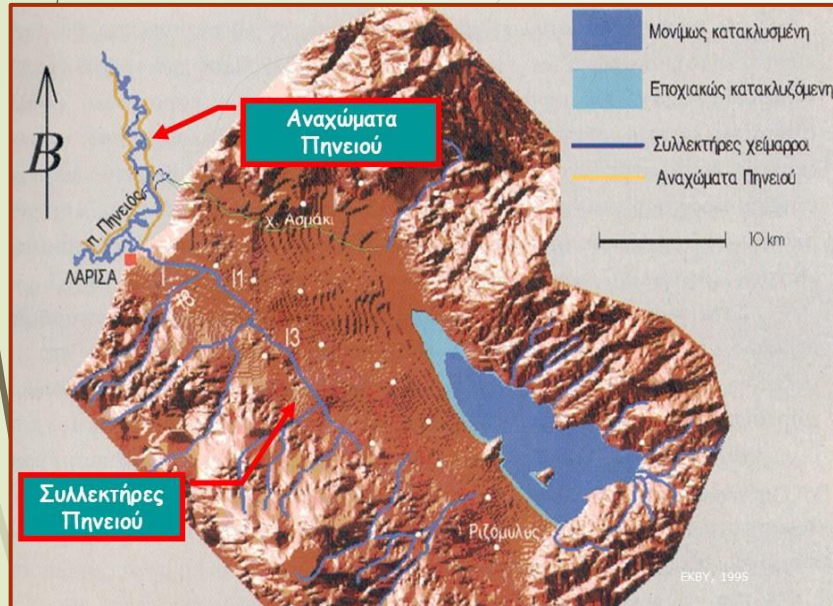

- ✓ Οδικά,
- ✓ Σιδηροδρομικά,
- ✓ Ηλεκτρικά,
- ✓ Αντιπλημμυρικά,
- ✓ Στραγγιστικά,
- ✓ Αρδευτικά,
- ✓ Αγροτικής οδοποιΐας

- Κτίρια,
- Κατοικίες,
- Αποθήκες,
- Κτηνοτροφικές μονάδες,
- Αγροί,
- Γεωργικά μηχανήματα,
- Αρδευτικά συστήματα

Έργα Αντιπλημμυρικά - Εξυγιαντικά Θεσσαλίας

{Η «Μάχη ΜΕ το νερό»}

Μελέτες Nobile,
Gotteland

1913
1887

Αντιπλημμυρικά
έργα Voort
Μελέτη Macdonald

1960
1930

1962
1959

Εξυγιαντικά
έργα Κάρλας

2014
1990

Αντιπλημμυρικά
Έργα Λάρισας

Νέος
Ταμιευτήρας
Κάρλας

2018
2000

ΣΔΚΠΘ

2024
2019

Προτάσεις
Περιφέρειας
και Φορέων για
Ανασυγκρότηση

2024

Σχέδιο Κυβέρνησης
για Ανασυγκρότηση
(Master Plan -
Ίδρυση Ο.Δ.Υ.Θ.)

Ανασυγκρότηση
Θεσσαλίας (::)

2023
2020

Πλημμύρες
Daniel - Elias
ΙΑΝΟΣ

Έργα Αξιοποίησης Υδατικών Πόρων Θεσσαλίας

{Η «Μάχη ΓΙΑ το νερό»}

Ανασυγκρότηση
Θεσσαλίας (::)

Προτάσεις
Περιφέρειας
και Φορέων για
Ανασυγκρότηση

2024

Σχέδιο Κυβέρνησης
για Ανασυγκρότηση
Master Plan -
Ιδρυση Ο.Δ.Υ.Θ.)

Ταμιευτήρας
Κάρλας

2018
2000

2013
2007

2024
2017
2014

Θυρόφραγμα
Γυρτώνης

Πλημμύρες
Daniel - Elias
ΙΑΝΟΣ

2023
2020

2023

Πρόγραμμα «Υδωρ 2.0»
Φράγμα Ενιπέα Φαρσάλων,
Εκσυγχρονισμός δικτύων
ΤΟΕΒ Ταυρωπού, Αρδευτικό
δίκτυο Υπέριεας - Ορφανών

ΣΔΛΑΠΘ

2024
1998

Μικρά
Φράγματα

2010
1996

Έργα Αχελώου

Ύψος φράγματος (από κοίτη) 150 μ.
Μήκος στήψης 397 μ.
Μέγιστο ύψος από θεμελίωση 175 μ.
Συνολικός όγκος ταμιευτήρα 502 εκατ. κ.μ.

Πεδινοί
ταμιευτήρες

2019
1987

Μελέτες Sogreah
Γεωτρήσεις ΠΑΥΥΘ

1990
1972

Μελέτες
SNC, E-Watt

1971

ΥΗΕ Ταυρωπού

1960
1955

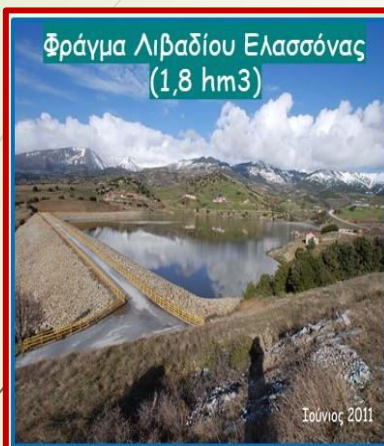

2002
1984

Φράγμα Σμοκόβου

33.000 Ιδιωτικές
Γεωτρήσεις

Φράγμα Λιβαδίου Ελασσόνας
(1,8 hm³)

Ιούνιος 2011

Τα παρακάτω υδατικά έργα (μικρά και μεγάλα) που υπηρετούν τον πρωτογενή τομέα (και όχι μόνο), αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο και μοχλό ανάπτυξης για την οικονομία της Θεσσαλίας, που εξαρτάται όμως σε μεγάλο βαθμό και από το πολύτιμο αλλά σε ανεπάρκεια κοινωνικό αγαθό, το ΝΕΡΟ.

Είδος έργου	Λάρισα	Καρδίτσα	Μαγνησία	Τρίκαλα	Σύνολο
Γεωτρήσεις κρατικές-κ.α	720	422	30	540	1.712
Γεωτρήσεις ιδιωτικές	14.000	7.000	4.000	5.900	30.900
Ταμιευτήρες πεδινοί	15	1	1	-	17
Φράγματα < 15 μ.	36	30	-	-	66
Φράγματα > 15 μ.	15	2	2	2	21
Διώρυγες επενδ/νες (χιλ.)	60	924	200	34	1.218
Διώρυγες χωμάτινες (χιλ.)	600	850	50	1950	3.450
Επιφανειακοί αγωγοί (χιλ.)	770	885	30	1050	2.735
Υπόγειοι αγωγοί (χιλ.)	342	60	15	216	633
Αρδευτικά-αντλιοστάσια	42	112	21	6	181

Έργα Ταμίευσης νερού (280 hm³)
 21 Φράγματα (> 15 μ.)
 66 Φράγματα (< 15 μ.)
 17 Πεδινοί ταμιευτήρες - Λιμνοδεξαμενές

Γενική άποψη Φράγματος - Λίμνης Σμοκόβου

29 2003

Ανοικτά δίκτυα μεταφοράς νερού :
 1.218 km με επένδυση - 3.450 km χωμάτινα

Ρουφράκης Γυρτώνης

ΠΕΔΙΝΟΙ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΕΣ (ΛΙΜΝΟΔΕΞΑΜΕΝΕΣ)

ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΑ Α & Β ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ

2005

ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ & ΔΗΜΗΤΡΑΣ

2005

ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΑ Α ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ

2005

ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΑ Β ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

2005

Κλειστά δίκτυα μεταφοράς νερού :
 735 km επιφανειακά - 633 km υπόγεια

Υδατικά προβλήματα Θεσσαλίας

- Πρόβλημα υδατικής ασφάλειας των κατοίκων της από φαινόμενα **ΛΕΙΨΥΔΡΙΑΣ - ΞΗΡΑΣΙΑΣ** και **ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ** και από τις δραματικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στην ζωή, στο εισόδημα και τελικά στην ίδια την επιβίωση τους στην περιοχή.
- Πρόβλημα **ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ** (μείζονος σημασίας) από συσσωρευμένο υδατικό έλλειμμα υπόγειων υδάτων (3.000 hm³ νερού) με κίνδυνο κατάρρευσης υπόγειων οικοσυστημάτων.
- Πρόβλημα εφαρμογής αποτελεσματικής πολιτικής για **μείωση καταναλώσεων νερού** στη Γεωργία, για ταμίευση επιφανειακού νερού και περιορισμό χρήσης υπόγειου νερού (γεωτρήσεις), για μείωση κόστους άρδευσης.
- Πρόβλημα από **αδυναμίες συντονισμού** στην διαχείριση των υδάτων, έλλειψη ενιαίου φορέα διαχείρισης, απηρχαιωμένο θεσμικό πλαίσιο (ΤΟΕΒ).
- Εν δυνάμει οικονομικό και **κοινωνικό πρόβλημα** από φθίνουσα γεωργία (εγκατάλειψη εκμεταλλεύσεων λόγω έλλειψης νερού και κόστους).
- **Ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο.**

Master Plan HVA

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Γενικό σχέδιο κατευθύνσεων για αντιπλημμυρικές υποδομές και προστασία πόλεων - οικισμών, επίλυση υδατικού, σύσταση φορέα διαχείρισης υδάτων και μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης, προτάσεις για Γεωργία - Κτηνοτροφία, χρονοδιάγραμμα.

Εκτιμώμενη πρόβλεψη προϋπολογισμού κατά κατηγορία και περιοχή

Ανά κατηγορία έργων - δράσεων - μέτρων

➤ Τόμος I Αντιπλημμυρικές Υποδομές	3,298 δισ. €
Vol 1: Flood Infrastructure Defense : € 3.298 million	
➤ Τόμος II Οργανισμός Διαχείρισης Υδάτων	➔
Vol 2. Water Management Organization : € 6 million	
➤ Τόμος III Έγκαιρη Προειδοποίηση και Διαχείριση Κρίσεων	
Vol 3. Early Warning and Crisis Management : € 4 million	
➤ Τόμος IV Γεωργία & Κτηνοτροφία	
Vol 4. Agriculture and Livestock : €1.256 million	
➤ Τόμος V Κοινωνιολογικές Προκλήσεις	
Vol 5. Sociological Adaption : € 8 million	
Συνολικός προϋπολογισμός : 4.572 δισεκατομμύρια ευρώ	

Κώστας Γκούμας, Μάρτιος 2024

Ο προϋπολογισμός για τις διάφορες περιφέρειες κατανέμεται ως εξής :

- Ορεινή περιοχή 206 εκατ. €
- Τρίκαλα και Καρδίτσα 1.294 εκατ. €
- Περιοχή Λάρισας 289 εκατ. €
- Περιοχή Λίμνης Κάρλας 1.029 εκατ. €
- Γενικά/άλλο 508 εκατ. €

33

Κώστας Γκούμας, Απρίλιος 2024

16

Περιφέρεια Θεσσαλίας

Σχέδιο Γεωργικής
Ανάπτυξης Θεσσαλίας

Σχέδιο ομάδας καθηγητών ΠΘ συνολικού προϋπολογισμού 2.850 εκατ. € - Διημερίδες (Γεωργία - Βαμβάκι - κτηνοτροφία), προτάσεις για νέα σήραγγα Κάρλας, αντιπλημμυρικά έργα, άντληση νερού από παρακάρλιες περιοχές, πολιτική προστασία, περιβάλλον, κλπ.

2,850 δις. €

Περιφέρεια
Θεσσαλίας

Τεχνικές μελέτες (ΔΤΥ) για εργασίες αποκατάστασης αναχωμάτων και καθαρισμούς υδατορεμάτων, παραποτάμων και ποταμών της Θεσσαλίας (προϋπολογισμού 532 εκατ. €)

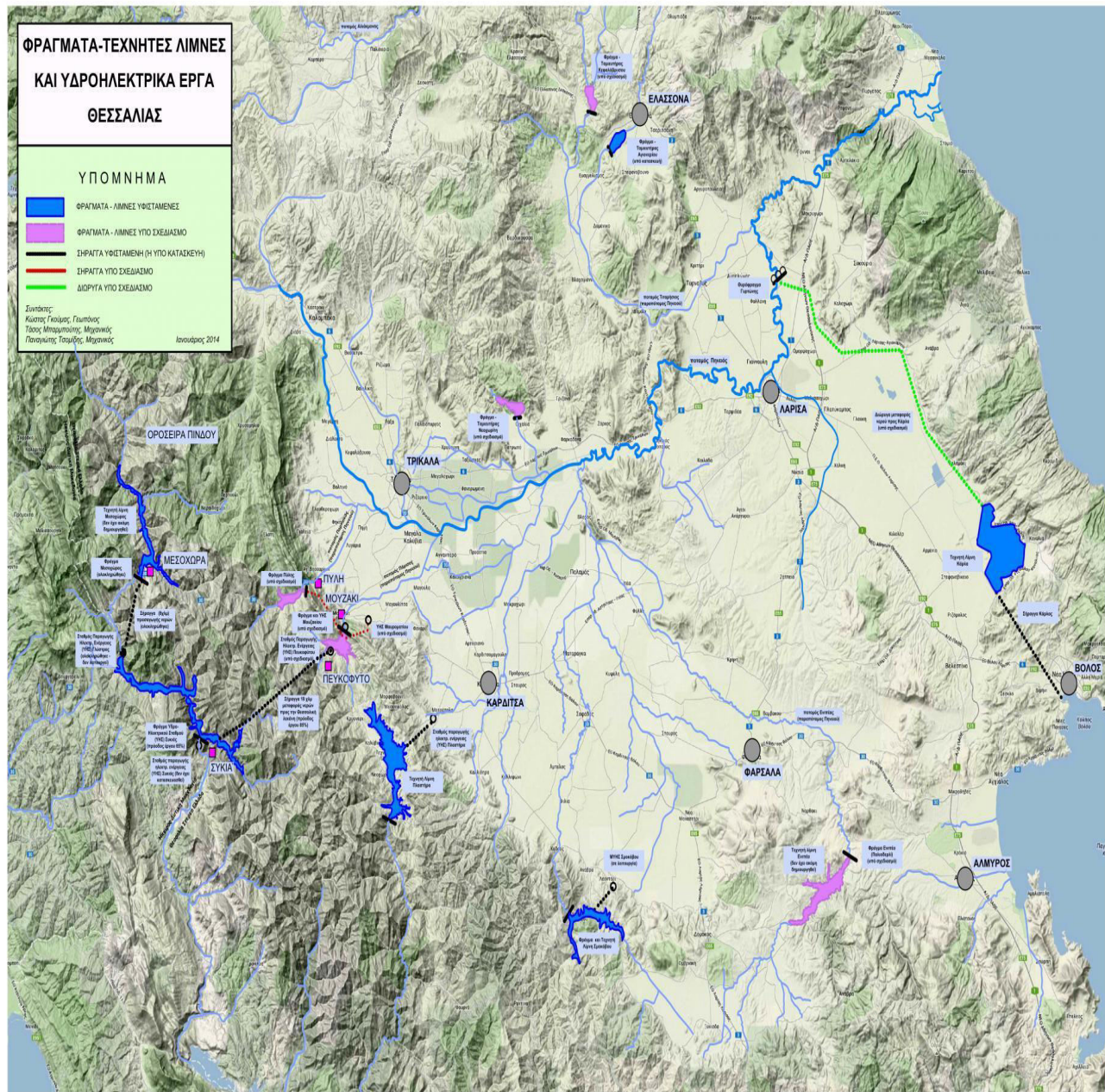
Κώστας Γκούμας Μάιος 2024

16

Προτάσεις Φορέων Θεσσαλίας Δημόσια Διαβούλευση

ΕΔΥΘΕ - Δήμοι - ΜΜΕ

- ✓ Διεκδικητικό πλαίσιο 1990-2010 (ΠΑΣΕ), 2021-2023 (ΕΔΥΘΕ),
- ✓ Πρόταση για σήραγγα Κάρλας,
- ✓ Πρόταση για άντληση νερού από τις Παρακάρλιες περιοχές,
- ✓ Συζήτηση για Βαμβάκι - ΟΔΥΘ

Παράγοντες & συντελεστές Ενιαίου Σχεδίου Ανασυγκρότησης Θεσσαλίας

- Σε ποιες όμως από τις υπάρχουσες υποδομές μπορούμε να βασιστούμε, ποιες πρέπει να βελτιώσουμε και να επανασχεδιάσουμε με τα σημερινά δεδομένα ;
- Ποια είναι τα νέα έργα και δράσεις που πρέπει να υλοποιήσουμε και ποια είναι τα βήματα ενός οδικού χάρτη για το επόμενο χρονικό διάστημα ;

Με απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα θα συνεχίσω την παρουσίαση μου, παραθέτοντας βασικά στοιχεία του ήδη αναθεωρημένου ΣΔΛΑΠ, που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο πριν λίγες ημέρες.

Ταυτόχρονα όμως δημιουργούνται και νέοι προβληματισμοί για την πορεία αυτής της προσπάθειας !!

Υδατικό ισοζύγιο ΥΔ Θεσσαλίας (σύμφωνα με το ΣΔΛΑΠΘ, 2024)

(Οι αρδευτικές ανάγκες του ΥΔ υπολογίστηκαν στη βάση των εκτάσεων που δηλώθηκαν ως αρδευόμενες στον ΟΠΕΚΕΠΕ)*.

- ➔ Σύνολο αρδευόμενων εκτάσεων* : 2.830.000 στρέμματα
(2.830.000 στρ. χ 456 m³/στρ.)
 - ➔ Αρδευτικές ανάγκες 1.290 hm³
 - ➔ Απώλειες μεταφοράς 89 hm³
 - ➔ Άλλες χρήσεις (ύδρευση, κτηνοτροφία, βιομηχανία) 106 hm³
- 1.485 hm³

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΥΔΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

1.485 hm³

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ : **1.485 hm³**

Διαθεσιμότητα υδατικών πόρων ΥΔ Θεσσαλίας

ΑΣΦΑΛΗΣ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ ΑΠΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΤΑΜΙΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	220 hm ³
ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΟΛΗΨΗΣ ΥΠΟΓΕΙΩΝ	620 hm ³
ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΕΤΗΣΙΑΣ ΘΕΡΙΝΗΣ ΑΠΟΛΗΨΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ	180 hm ³

ΣΥΝΟΛΟ : **1.020hm³**

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΧΡΗΣΕΙΣ : **465 hm³**

Μηδενισμός υδατικού Ισοζυγίου στο ΥΔ Θεσσαλίας (Σύμφωνα με το ΣΔΛΑΠΘ, 2024)

Συνιστώσες ισοζυγίου	Ποσότητα νερού (hm ³)
Έλλειμμα	465 hm ³
Μείωση κατανάλωσης αρδευτικού νερού : (1η δέσμη μέτρων ΣΔΘ) :	105 hm ³
Δρομολογημένα έργα : (2η δέσμη μέτρων ΣΔΘ)	38 hm ³
Πρόσθετα έργα - Εμπλουτισμός - Πεδινές λιμνοδεξαμενές (3η δέσμη μέτρων ΣΔΘ)	150 hm ³
Παραμένον ποσοτικό έλλειμμα (Μετά την λήψη 1 ^{ης} , 2 ^{ης} , και 3 ^{ης} δέσμης μέτρων)	$[465 - (105 + 38 + 150)] = 172 \text{ hm}^3$

Κώστας Γκούμας Οκτώβριος 2022

12

**ΣΔΛΑΠ
2024**

ΠΑΡΑΜΕΝΟΝ
ΕΛΛΕΙΜΜΑ
Εκατ. m³
465

Εκτιμηθέν έλλειμμα με στοιχεία 2021
ΠΡΩΤΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ

Παραμένον ποσοτικό έλλειμμα μετά τη λήψη της πρώτης δέσμης μέτρων που περιλαμβάνουν μέτρα εξοικονόμησης και μέτρα μείωσης απωλειών (αντικατάσταση δικτύων, εξορθολογισμός μεθόδων άρδευσης κτλ.)

360

ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ (ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΜΕΝΑ ΕΡΓΑ)

Έργα ταμίευσης χειμερινών απορροών τοπικής σημασίας (Ναρθάκι, Κακλιτζόρεμα), τον ταμιευτήρα Αγιοκάμπου, το φράγμα Παιαιοδερλί στον Ενιπέα και τον ταμιευτήρα Πουρνάρι στα Αμπελάκια

Παραμένον ποσοτικό έλλειμμα μετά τη λήψη της δεύτερης δέσμης μέτρων

322

ΤΡΙΤΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ (ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΕΡΓΑ)

Έργα ταμίευσης: φράγματα Πύλης, χαμηλό Μουζακίου, Καλούδα και Νεοχωρίτη, οι ταμιευτήρες Καλού Νερού - Αγίου Αντωνίου, Κοιλιάδας, Κρανώνα, Μπελά και Κερασούλας Τρικάλων, το φράγμα στη Θέση Δελέρια, το φράγμα Αγιογερνίου Ελασσόνας και ο ρουφράκτης Τιτάνου

202

ΤΕΧΝΗΤΟΣ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ - ΠΕΔΙΝΟΙ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΕΣ

192

ΤΕΛΙΚΟ ΠΑΡΑΜΕΝΟΝ ΠΟΣΟΤΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ

172

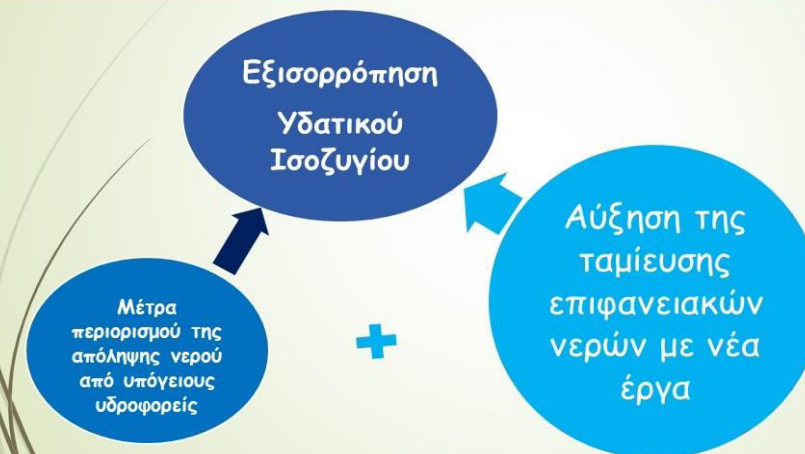
Έργα δομικών κατασκευών ΣΔΛΑΠ, 2024

ΜΟ8Σ1126 - Ανασχεδιασμός ταμιευτήρα Συκιάς σε επίπεδο προμελέτης για την εξυπηρέτηση μεταφοράς 250 hm³ από τη ΛΑΠ Αχελώου στη ΛΑΠ Πηνειού και αδειοδότηση αυτού

ΜΟ8Σ1127 - Υλοποίηση ανασχεδιασμένου έργου ταμιευτήρα Συκιάς

ΜΟ8Σ1128 - Ολοκλήρωση Έργων σήραγγας μεταφοράς ποσότητας νερού 250 hm³ από τον Αχελώο στη ΛΑΠ Πηνειού

ΜΟ8Σ1129 - Μελέτη και Κατασκευή δικτύων άρδευσης για την αντικατάσταση γεωτρήσεων στη ΛΑΠ Πηνειού

Στο σημείο αυτό να προσθέσω ότι η κυβέρνηση οφείλει να δώσει ένα τέλος στην καταστροφική στασιμότητα της διαχείρισης των εγκαταλειμμένων έργων Αχελώου και με δημοκρατικές και αδιαμφισβήτητες διαδικασίες να φέρει άμεσα το θέμα στη Βουλή.

Οι Θεσσαλοί δικαιούνται επιτέλους να γνωρίζουν τις ποσότητες του νερού που θα έχουν διαθέσιμο τα επόμενα χρόνια, σε συνθήκες κλιματικής αλλαγής, για την Γεωργία και την προστασία των οικοσυστημάτων της Θεσσαλίας.

Αυτό είναι και το πνεύμα κοινής ανακοίνωσης, που σας δόθηκε στην είσοδο και συνυπογράφουν 70 πολίτες από όλους τους χώρους, της πολιτικής, της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της οικονομίας : <https://www.yrpethe.gr/archive/koini-anakoinosi-gia-ydatiko-thessalias>

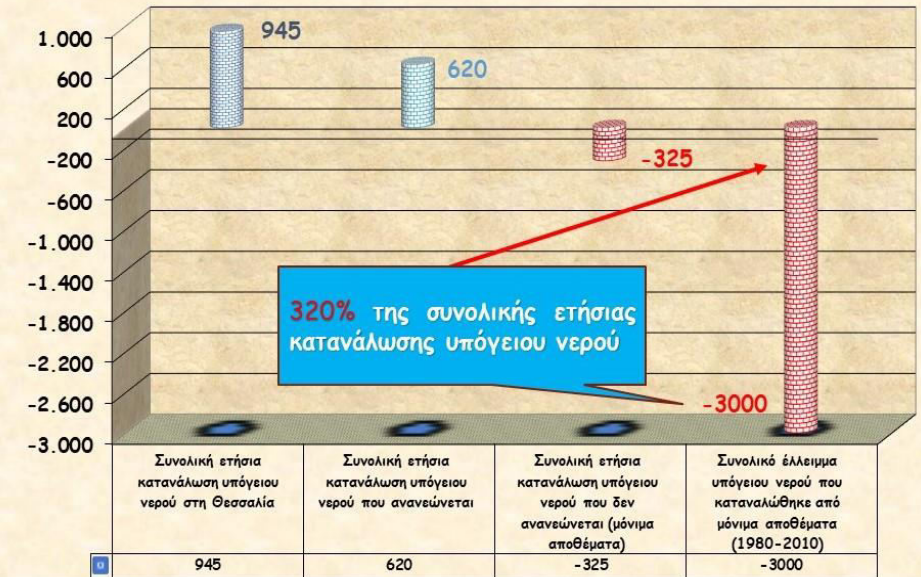

➤ Δέκα χρόνια από την πρώτη έγκριση (2014) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑΠΤ) Θεσσαλίας, μία σειρά από υπόγεια και επιφανειακά υδατικά συστήματα δεν βρίσκονται σε καλή οικολογική και ποσοτική κατάσταση (σύμφωνα με τους στόχους της Οδηγίας 60/2000).

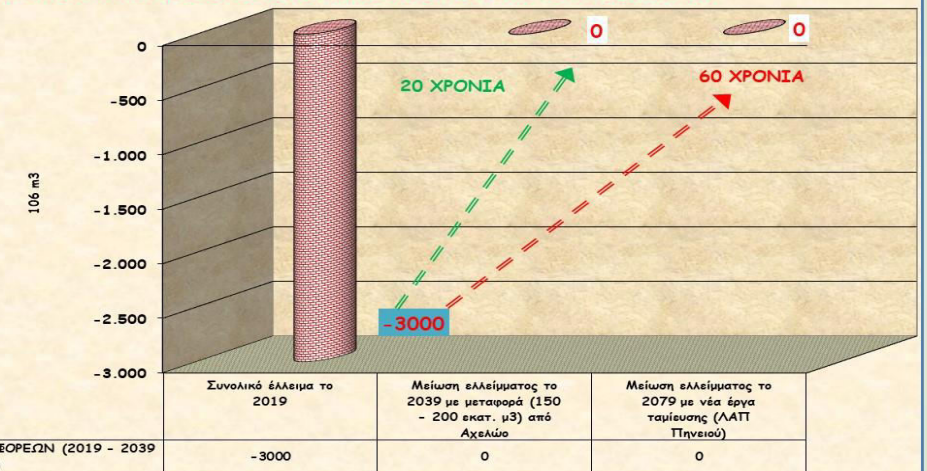
➤ Από τα δεκάδες προβλεπόμενα μέτρα (έργα και δράσεις) που στόχευαν στον μηδενισμό του ελλείμματος και στην «καλή» κατάσταση των υδάτων της Θεσσαλίας, υλοποιήθηκαν ελάχιστα. Βάσιμα συνεπώς έχουμε χαρακτηρίσει το ΣΔΛΑΠΤ ουτοπικό και «άσκηση επί χάρτου».

➤ Σημαντικά ζητήματα όπως η εξοικονόμηση νερού, η μείωση των αντλήσεων από υπόγεια οικοσυστήματα και ο στόχος για την αποκατάσταση του ήδη εκρηκτικού ελλείμματος των 3.000 hm³ υπόγειου νερού σε 60 χρόνια δεν έχουν δρομολογηθεί.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΡΟΦΟΡΕΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

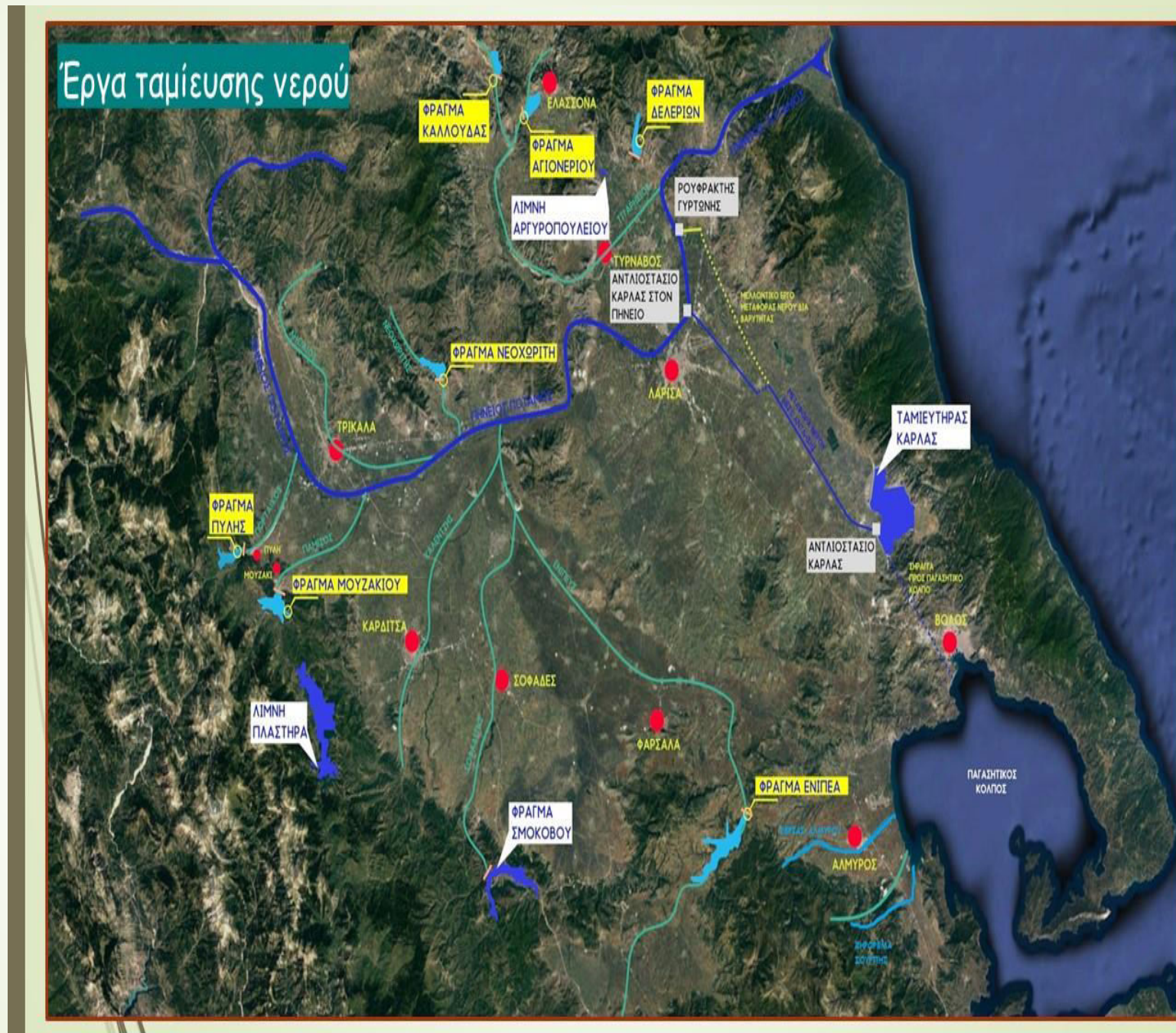
ΣΕΝΑΡΙΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΟΣ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΡΟΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

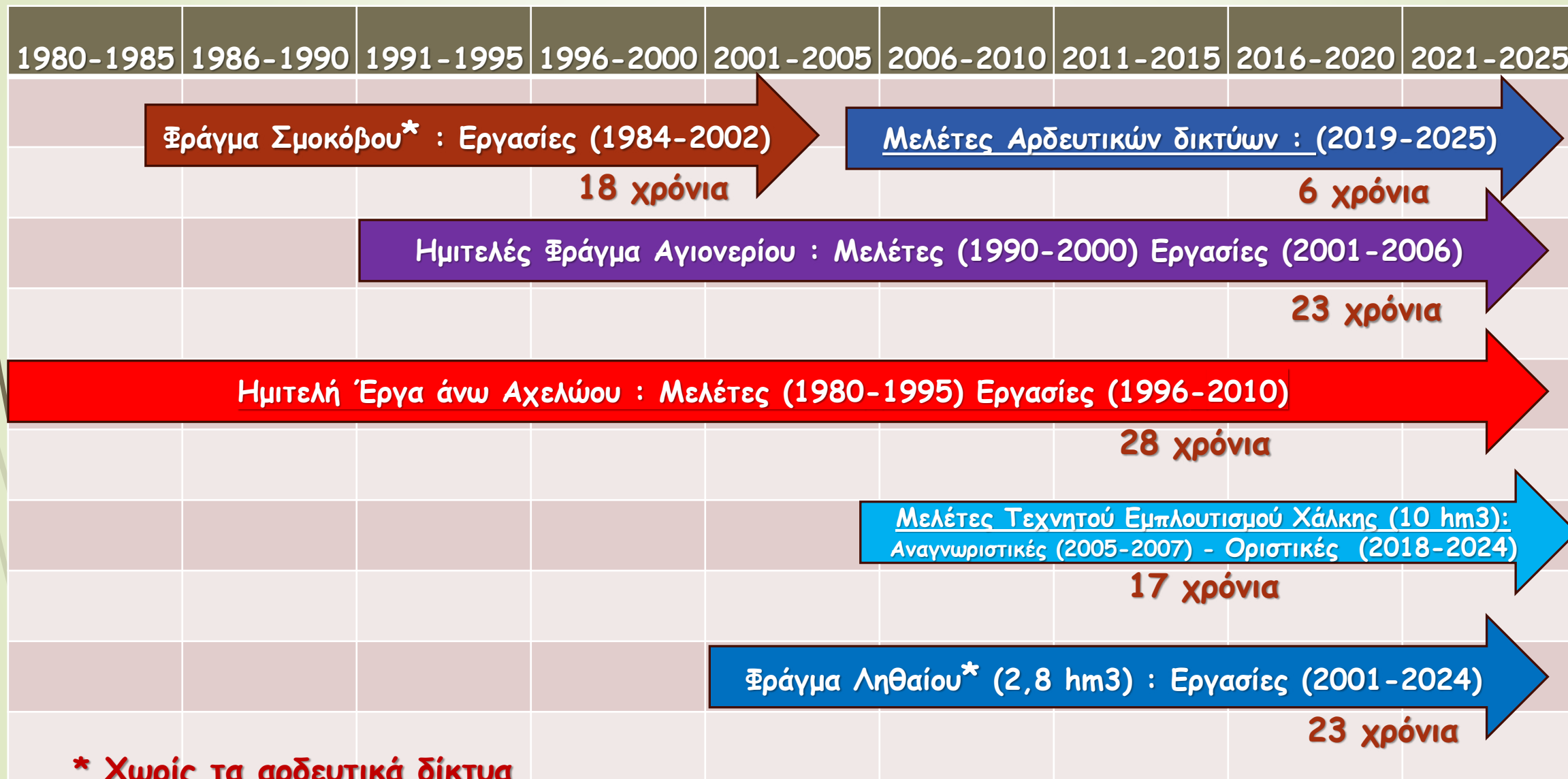
- Γενικά, εκτιμάται ότι υπό τις σημερινές συνθήκες διαθεσιμότητας πόρων, δεν είναι δυνατόν να διατεθούν οι αναγκαίες ποσότητες νερού για την κάλυψη της αρδευτικής ζήτησης στη Θεσσαλία, χωρίς οι απολήψεις επιφανειακών και υπόγειων νερών να επιδεινώσουν την κατάσταση των Υδατικών Συστημάτων.
- Κατά την άποψη μου, αν δεν υπάρξουν αλλαγές και πολιτική βούληση για μεταρρυθμίσεις, δεν αναμένεται να υλοποιηθούν ούτε και όσα έχουν προγραμματιστεί ΣΔΛΑΠΘ μέχρι το 2027 (που θα ισχύει η 2^η αναθεώρηση του) και συνεπώς ένα αξιόπιστο Σχέδιο Ανασυγκρότησης.
- ❑ Τα έργα δομικών κατασκευών που προτάθηκαν έχουν σοβαρές αβεβαιότητες, τόσο από πλευράς μελετών, διαδικασιών «ωρίμανσης» και φορέων υλοποίησης όσο και από πλευράς χρηματοδότησης (απαιτούνται συνολικά πάνω από 1.106 εκατ. €).
- ❑ Τα αναγκαία - διοικητικά μέτρα και δράσεις που προβλέπονται στο ΣΔΛΑΠ (όπως η παρακολούθηση και ο έλεγχος υδροληψιών και καταναλώσεων), δεν μπορούν να εφαρμοστούν, όσο δεν υπάρχει αποτελεσματικός μηχανισμός - φορέας ή οργανισμός που θα μπορέσει σε ρεαλιστικό χρονικό διάστημα να τα εφαρμόσει ικανοποιητικά.

❑ Το εναλλακτικό (καταστροφικό για την Θεσσαλία) σενάριο είναι η μείωση των αρδεύομενων παραγωγικών εκτάσεων (από 500 - 900 χιλιάδες στρέμματα) και σταδιακή φτωχοποίηση χιλιάδων αγροτικών νοικοκυριών.

❑ Τα περιφερειακά έργα, ακόμη και αν υλοποιηθούν σύντομα, δεν επαρκούν για την επίλυση του υδατικού ελλείμματος της Θεσσαλικής λεκάνης και την ανάταξη των υδατικών οικοσυστημάτων, χωρίς την εναλλακτική λύση της μεταφοράς νερών από τον Αχελώο.

Αδυναμίες και καθυστερήσεις στο σύστημα παραγωγής μελετών και έργων

* Χωρίς τα αρδευτικά δίκτυα

I. Έργα αποκατάστασης ζημιών

Επισκευή - ανακατασκευή

Υφιστάμενων αντιπλημμυρικών αναχωμάτων και τάφρων, συλλεκτήρων, στραγγιστικών δικτύων, αγροτικής οδοποιίας, αρδευτικών δικτύων μεταφοράς νερού, αρδευτικών έργων, αντλιοστασίων και πεδινών ταμιευτήρων στις παρακάριες περιοχές.

Αποκατάσταση

Ζώνης πλημμυρών με απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων κτισμάτων κλπ. εμποδίων, καθαρισμός κοίτης ρεμάτων, παραποτάμων και ποταμών.

Απομάκρυνση

Φερτών υλικών από πλημμυρισμένους αγρούς, επεμβάσεις σε αγρούς (με αυλακώσεις - χαραδρώσεις κ.α) και απόδοση στην καλλιέργεια

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, Απριλίου 2024

14

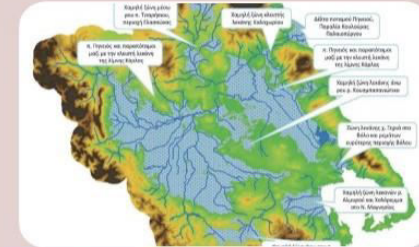
II. Έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης

Φράγματα ορεινής υδρονομίας και ανάσχεσης των πλημμυρικών ροών

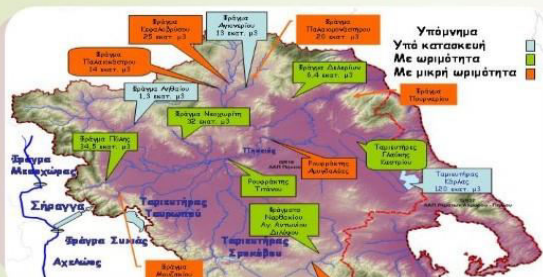
Διαπλάτυνση ρεμάτων - ποταμών. Νέα αντιπλημμυρικά αναχώματα & ζώνες πλημμυρών

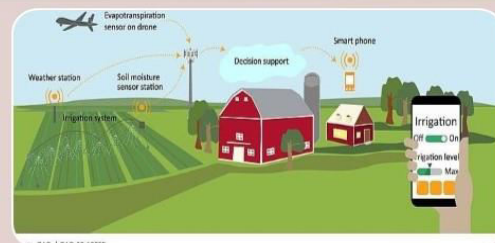
Νέα αντιπλημμυρικά έργα πολλαπλού σκοπού (ταμίευσης νερού, ΥΗΕ κ.α). Εξασφάλιση επιπλέον αποθεμάτων νερού που θα χρησιμοποιούν για τις αρδεύσεις, τις περιόδους ξηρασίας - λειψυδρίας

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, Απριλίου 2024

III. Έργα ταμίευσης νερού και θωράκισης από Ξηρασία - Λειψυδρία

Νέα έργα ταμίευσης επιφανειακού νερού (φράγματα - λιμνοδεξαμενές), απεξάρτηση των αρδεύσεων από υπόγεια νερά γεωτρήσεων

Έργα εξοικονόμησης νερού (σύγχρονα δίκτυα μεταφοράς & συστήματα άρδευσης, αισθητήρες, λογισμικό - IoT - χρήση τεχνολογίας αιχμής)

20

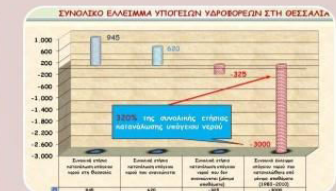
IV. Έργα δημιουργίας αποθεμάτων νερού, & αποκατάστασης υδάτινων οικοσυστημάτων

Ολοκλήρωση των ημιτελών έργων Αχελώου (Συκιά - σήραγγα), ΕΝΙΣΧΥΣΗ υδατικού δυναμικού της Λ. Πηνειού (ΥΔ Θεσσαλίας), Μέτρα προστασίας και αποκατάστασης προβληματικών οικοσυστημάτων

Έργα τεχνητού εμπλουτισμού, περιοριστικά μέτρα στη χρήση υπόγειου νερού

Υλοποίηση μέτρων μηδενισμού (σε 20-40 χρόνια) του ελλείμματος των 3 δις μ3 και ανάταξη των υπόγειων υδροφορέων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, Απριλίου 2024

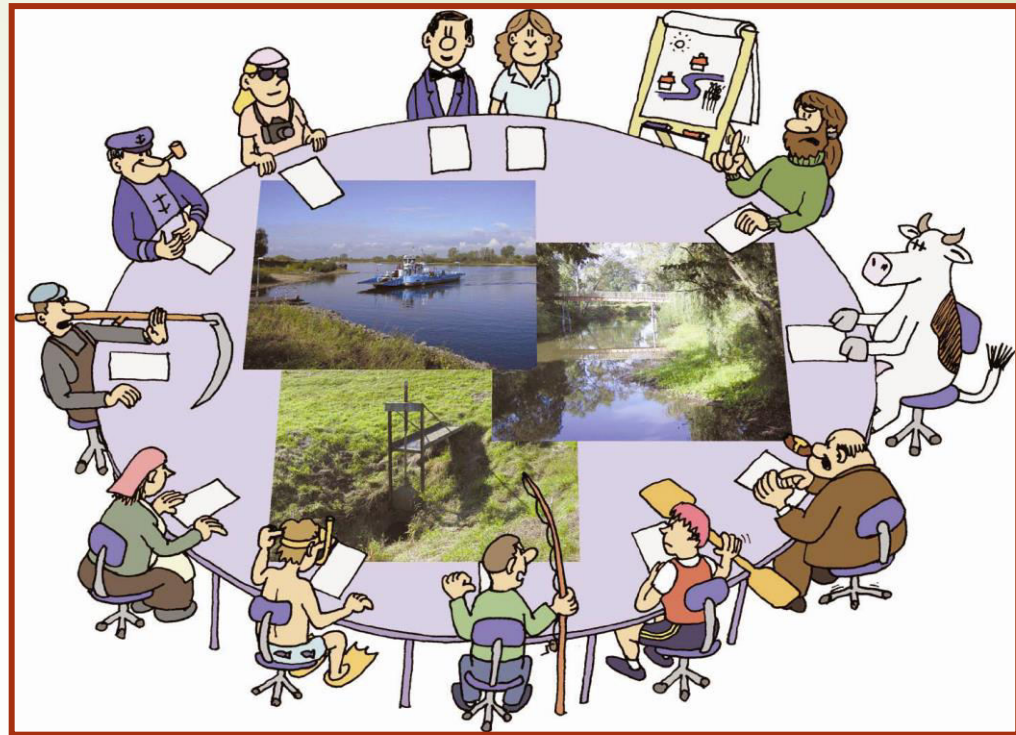
21

Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα - Προοπτικές

- Παρουσίασα στοιχεία για το Master Plan HVA - Κυβέρνησης, το Σχέδιο της Περιφέρειας και τις προτάσεις των φορέων της Θεσσαλίας, που σχετίζονται με την προστασία της από μελλοντικά φαινόμενα πλημμυρών και ξηρασίας και με την Ανασυγκρότηση.
- Παρέθεσα τα δεδομένα για τα υφιστάμενα έργα και υποδομές, για τα θεσμικά εργαλεία της Πολιτείας στη διαχείριση του νερού (ΣΔΛΑΠ, ΣΔΚΤ), καθώς και για τις διαχρονικές αδυναμίες και καθυστερήσεις στην υλοποίηση των προβλέψεων τους.
- Σήμερα, 8 μήνες μετά τις πλημμύρες του 2023, γνωρίζουμε το Σχέδιο της Κυβέρνησης που αφορά την αποκατάσταση δημόσιων οδικών και σιδηροδρομικών υποδομών, με συνολικό προϋπολογισμό 1,4 δις ευρώ και χρονοδιάγραμμα δημοπρατήσεων τον ερχόμενο Ιούνιο, αλλά ΔΕΝ γνωρίζουμε το αντίστοιχο Σχέδιο που αφορά την Αγροτική Ανασυγκρότηση.
- Πλην της ψήφισης του Ν. 5106/2024 για τον Ο.Δ.Υ.Θ., δεν έχουν ληφθεί πολιτικές αποφάσεις με συγκεκριμένες κατευθύνσεις και προτεραιότητες, δεν υπάρχουν εξασφαλισμένοι οικονομικοί πόροι και χρονοδιάγραμμα, ενώ δεν έχει οριστεί συγκεκριμένη ομάδα στελεχών και υπεύθυνων φορέων υλοποίησης των μέτρων και έργων που θα σηματοδοτούν την βούληση της Κυβέρνησης για Ανασυγκρότηση της Θεσσαλίας.
- Όλες οι ενδείξεις παραπέμπουν στο συμπέρασμα ότι η Κυβέρνηση έχει αποφασίσει να μεταβιβάσει στον Ο.Δ.Υ.Θ. την ευθύνη της σύνθεσης των επιμέρους σχεδίων και προτάσεων και της λήψης των περαιτέρω αποφάσεων και των διαδικασιών υλοποίησης του Σχεδίου για την Ανασυγκρότηση της Θεσσαλίας. Η υλοποίηση όμως ενός τέτοιου μεγέθους και σοβαρότητας project όπως η Ανασυγκρότηση της Θεσσαλίας, προϋποθέτει σοβαρές μεταρρυθμίσεις και αλλαγές σε πολλούς τομείς, που δεν έγιναν ακόμη !!

➤ Εάν ξεπεραστούν οι γνωστές αβελτηρίες και παθογένειες του παρελθόντος και δημιουργηθούν προϋποθέσεις για σχεδιασμό και υλοποίηση ενός συνεκτικού και ρεαλιστικού προγράμματος έργων αντιπλημμυρικής θωράκισης και βιώσιμων υδατικών διαθέσιμων, με χρονοδιάγραμμα τα επόμενα 8 - 10 χρόνια, τότε ΝΑΙ θα καταστεί εφικτή η Ανασυγκρότηση και η αντιμετώπιση κινδύνων ασφάλειας νερού στη Θεσσαλία, θα μπου στέρεες βάσεις για το μέλλον της Θεσσαλίας και θα είμαστε πιο προετοιμασμένοι για την κλιματική αλλαγή, που προϋποθέτει επιπλέον εξειδικευμένα μέτρα και δράσεις της Πολιτείας.

➤ Εάν δεν συμφωνήσουμε όλοι, δηλαδή Πολιτεία, Αυτοδιοίκηση και φορείς της Θεσσαλίας, προς ποια κατεύθυνση θα πρέπει να πορευτούμε τα επόμενα χρόνια στη Θεσσαλία και εάν δεν βρεθεί η κοινή συνισταμένη για τα βήματα Ανασυγκρότησης, τότε το μέλλον της Θεσσαλίας προδιαγράφεται αβέβαιο, δεν θα μπορέσουμε να αποφύγουμε επώδυνες λύσεις, μείωση των αρδευομένων εκτάσεων, κίνδυνο ερημοποίησης, περιβαλλοντικά, οικονομικά, και κοινωνικά προβλήματα

Ημερίδα

Παρουσίαση της μελέτης της Ακαδημίας Αθηνών «Εκτιμήσεις των Επιδράσεων της Κλιματικής Αλλαγής στους Εδαφικούς Πόρους και στις Αροτραίες Καλλιέργειες της Θεσσαλίας»

(14/5/2024)

Παρουσίαση Κώστα Γκούμα

«Αντιπλημμυρική Θωράκιση και βιώσιμα υδατικά διαθέσιμα στη Θεσσαλία, η ικανή και αναγκαία συνθήκη για ανασυγκρότηση και αντιμετώπιση κινδύνων ασφάλειας νερού»

Να ευχαριστήσω τους φορείς που οργάνωσαν τη σημερινή εκδήλωση για την πρόσκληση.

Είναι τιμή και χαρά για μένα να βρίσκομαι εδώ μαζί με διακεκριμένους συναδέλφους τους οποίους γνωρίζω πολλά χρόνια. Με τον Ανδρέα Καραμάνο με την σημαντική ακαδημαϊκή καριέρα που ακούσατε, συμφοιτητή μου στην Γεωπονική Αθηνών και με τον Φάνη και τον Δημήτρη, συνοδοιπόρους σε κοινούς αγώνες για την Θεσσαλία.

Διαφάνεια 1

Τα όσα μας παρουσίασε πριν λίγο ο Ανδρέας για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους εδαφικούς πόρους και στις αροτραίες καλλιέργειες τριών περιοχών της Θεσσαλίας, στα δύο κλιματικά σενάρια εκπομπών αερίων (RCP4.5 - RCP8.5), αναδεικνύουν ταυτόχρονα και τους κινδύνους ερημοποίησης σε περιοχές **Διαφάνεια 2** που πρόσφατα δοκιμάστηκαν από τις πλημμύρες του Daniel και Elias (όπως βλέπετε στην διαφάνεια), όπου στο παρελθόν εμφανίστηκαν συχνά και έντονα φαινόμενα ξηρασίας.

Διαφάνεια 3

Φαινόμενα δηλαδή που αναπαράγει σε ένα βαθμό η κλιματική αλλαγή και αποτελούν εν δυνάμει απειλές για τον αγροτικό τομέα, το

έδαφος και την ποσότητα και ποιότητα των υδάτων της περιοχής μας.

Αν τις υποτιμήσουμε ή τις αγνοήσουμε, χωρίς να προετοιμαστούμε με το ανάλογο Σχέδιο, όπως δυστυχώς συνέβη με τις πρόσφατες πλημμύρες, τότε οι ζημίες και οι οικονομικές επιπτώσεις θα είναι σημαντικές για όλους μας. **Διαφάνεια 4**

Το Σωτήριο, με αυξημένο κίνδυνο αλάτωσης όπως αναφέρθηκε πριν λίγο, είναι ένα αγρόκτημα που βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή των Παρακαρλίων, όπου πολλές αγροτικές υποδομές και αγροτεμάχια βρίσκονται ακόμη μέσα στο νερό, όπως φαίνεται στους δύο χάρτες, είναι 3,5 (29/12/2023) και 8 μήνες (7/5/2024) μετά τον Daniel.

Μια ενδεικτική εικόνα του μεγέθους, του εύρους και των κατηγοριών των ζημιών που υπέστη η Θεσσαλία μας δίνει η διαφάνεια που ακολουθεί. **Διαφάνεια 5**

Δίκτυα, Έργα, Ιδιοκτησίες και Εξοπλισμός

Η Θεσσαλία, που στο παρελθόν έχει πληγεί πολλές φορές και από φαινόμενα ξηρασίας και λειψυδρίας, με οδυνηρές συνέπειες για τους ίδιους τους αγρότες και την οικονομία της περιοχής, δεν διέθετε Σχέδιο, στο οποίο οι αντιπλημμυρικές υποδομές και η χάραξη στρατηγικής στη διαχείριση του νερού, θα είχαν τον πρώτο λόγο, όπως προτείνουν και οι συγγραφείς της μελέτης της Ακαδημίας Αθηνών.

Πριν προχωρήσω την παρουσίαση μου, θα κάνω μια γέφυρα για να συνδέσω το σήμερα με σημαντικούς σταθμούς και ορόσημα του περασμένου αιώνα, τότε που οι πρόγονοι μας αντιμετώπισαν παρόμοιες προκλήσεις με τις σημερινές.

Διαφάνεια 6

Είναι χρήσιμο να πληροφορηθούν οι νεότεροι πως άρχισε και πως εξελίχθηκε η προσπάθεια τους, για προστασία της υγείας τους, της ζωής και της περιουσίας τους (από ελονοσία, πλημμύρες, κλπ.), γνωστή και ως «μάχη των Θεσσαλών ΜΕ το νερό» (δηλαδή η

εξυγίανση των εδαφών, των ελών και η κατασκευή των στραγγιστικών δικτύων),

Την δεκαετία του '30 ξεκίνησαν ουσιαστικά τα εξυγιαντικά και αντιπλημμυρικά έργα της Θεσσαλίας, τα οποία ολοκληρώνονται πολύ αργότερα, (δεκαετία '60) με την εξάλειψη των ελών βορείως της (πραγματικής) λίμνης Κάρλας και την εξυγίανση, σε πρώτη φάση, της ευρύτερης παρακάρλιας περιοχής.

Διαφάνεια 7

Όταν στα τέλη της δεκαετίας του '60 τελείωνε η «μάχη των Θεσσαλών ΜΕ το νερό», τότε άρχιζε και η «μάχη ΓΙΑ το νερό» (δηλαδή η δημιουργία υδατικών υποδομών που θα εξασφάλιζαν τις αρδεύσεις των καλλιεργειών τους).

Την περίοδο εκείνη, μόλις είχε ολοκληρωθεί το ΥΗ έργο Ταυρωπού (1955-1960) και άρχιζε ο ουσιαστικός σχεδιασμός υλοποίησης υδροηλεκτρικών έργων με τις μελέτες SNC και ElectroWatt, για την αξιοποίηση των υδάτων του Άνω Αχελώου και της λεκάνης του Πηνειού.

Οι δεκαετίες '70 έως '90, χαρακτηρίζονται από εντατικοποίηση της γεωργίας στη Θεσσαλία, η οποία στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στο νερό των υπόγειων υδροφορέων, με όλα τα γνωστά περιβαλλοντικά και οικολογικά προβλήματα (έλλειμμα 3.000 hm³ υπόγειου νερού).

Όταν πλέον στα τέλη '90 διαφαίνεται το αδιέξοδο περαιτέρω αξιοποίησης υπογείων υδάτων, η προσοχή υπηρεσιών και φορέων, επικεντρώνεται πλέον σε μικρά και μεσαία έργα ταμίευσης επιφανειακού νερού, ενώ παράλληλα ξεκινούν τα μεγαλύτερα έργα της Κάρλας και της Γυρτώνης.

Διαφάνεια 8

Στον πίνακα της διαφάνειας βλέπουμε αγροτικές υποδομές και έργα (μικρά και μεγάλα) που υπηρετούν τον πρωτογενή τομέα και αποτελούν μοχλό ανάπτυξης για την οικονομία της Θεσσαλίας.

Διαφάνεια 9

Αναφέρω ενδεικτικά 21 μεγάλα φράγματα, 83 μικρά και 17 πεδινούς ταμιευτήρες, που κάθε χρόνο συγκεντρώνουν περίπου 280 εκατ. κ. μ. νερού, το οποίο μεταφέρεται με χιλιάδες χιλιόμετρα ανοικτών και κλειστών δικτύων μεταφοράς.

Κλείνοντας το ιστορικό για τις μάχες των Θεσσαλών, να επισημάνω ότι κάποιες μάχες τις κέρδισαν οι πρόγονοι μας, άλλες εξελίσσονται ακόμη στις μέρες μας, ενώ για κάποιες άλλες, που μας επιφυλάσσει η επερχόμενη κλιματική αλλαγή, θα πρέπει να προετοιμαστούμε κατάλληλα, χωρίς καθυστερήσεις και λάθη.

Για να συμβεί όμως αυτό, η Θεσσαλία έχει ανάγκη από ΕΝΑ σχέδιο, που θα δημιουργεί προϋποθέσεις ασφάλειας έναντι παρόμοιων απειλών, ώστε οι αγρότες μας να ΜΗΝ αναγκαστούν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους και τα χωράφια τους, με ότι αυτό σημαίνει για τους ίδιους, την Θεσσαλία και την χώρα !!

Σχέδιο που θα ξεκινάει με έργα αποκατάστασης των υποδομών που καταστράφηκαν, έργα θωράκισης από απειλές πλημμυρών και ξηρασίας και έργα αποθεμάτων νερού για την αποκατάσταση υδάτινων οικοσυστημάτων. Παράλληλα θα περιλαμβάνει μέτρα και δράσεις για την επίλυση των κυριότερων υδατικών προβλημάτων της Θεσσαλίας, που την ταλανίζουν από την 10ετία 1980 μέχρι και πρόσφατα, όταν το 2021 τα επικαιροποίησε η Ε.Δ.Υ.ΘΕ, με αναφορά της που κατέθεσε στη Βουλή και τα κόμματα και αποτελούν το σημερινό πλαίσιο διεκδικήσεων των Θεσσαλών,

Διαφάνεια 10

όπου ξεχωρίζει το πρόβλημα υδατικής ασφάλειας από φαινόμενα ΛΕΙΨΥΔΡΙΑΣ - ΞΗΡΑΣΙΑΣ και ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ, το συσσωρευμένο υδατικό έλλειμμα υπόγειων υδάτων (3.000 hm³ νερού), η αναποτελεσματική μείωση καταναλώσεων νερού, η έλλειψη έργων ταμίευσης επιφανειακού νερού, μέτρων περιορισμού της χρήσης νερού γεωτρήσεων, οι αδυναμίες συντονισμού στην

διαχείριση των υδάτων και η έλλειψη αποτελεσματικού ενιαίου φορέα διαχείρισης.

Διαφάνεια 11

Μέχρι στιγμής, η κυβέρνηση δεν έχει υιοθετήσει ένα συγκεκριμένο σχέδιο και τα μόνα που γνωρίζουμε είναι το Master Plan της ΗΥΑ (με ένα προϋπολογισμό 3,3 δις € για αντιπλημμυρικά), ο Ν. 5106/2024 για τον Ο.Δ.Υ.Θ. (τον οποίο δεν θα σχολιάσω για προφανείς λόγους χρόνου) και φυσικά τις προβλέψεις δύο θεσμικών «εργαλείων», δηλαδή του ΣΔΛΑΠΤ και του ΣΔΚΠΤ, στα οποία προβλέπονται τα κυριότερα έργα και μέτρα, που μπορεί και πρέπει να αποτελέσουν τον κύριο «πυλώνα» του Σχεδίου Ανασυγκρότησης της Θεσσαλίας.

Διαφάνεια 12

Όμως, οι διάφορες μεμονωμένες προτάσεις αυτοδιοικητικών, επιστημόνων και άλλων φορέων που έχουν κατατεθεί, παρότι ευπρόσδεκτες και χρήσιμες για τον αναγκαίο διάλογο, εντούτοις οι περισσότερες δεν έχουν την τεχνική - οικονομική τεκμηρίωση, πλην του Σχεδίου της Περιφέρειας Θεσσαλίας (με ένα προϋπολογισμό 2,85 δις €). Συνεπώς δεν μπορούν για την ώρα να αποτελέσουν τις «σταθερές» ενός συγκεκριμένου και κοστολογημένου ΕΦΑΡΜΟΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ (Master Plan).

Διαφάνεια 13

Σήμερα, οκτώ μήνες μετά την τραγωδία των πλημμυρών, για να πορευτεί η Θεσσαλία στο μέλλον σε ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ και να μπορέσει όχι απλώς να επανέλθει στην ομαλότητα, αλλά κυρίως να ανακάμψει και να αναπτυχθεί, εξασφαλίζοντας εισόδημα που θα διατηρήσει τον πληθυσμό της, θα πρέπει η Κυβέρνηση και οι φορείς της, από κοινού, να διαμορφώσουν ένα ρεαλιστικό σχέδιο, με ιεραρχημένα έργα, δράσεις και πολιτικές, με χρονοδιάγραμμα και εξασφαλισμένους οικονομικούς πόρους.

Με λίγα λόγια, δεν έχουμε στα χέρια μας ένα Σχέδιο που να έχει εξασφαλίσει την έγκριση από την κυβέρνηση και ταυτόχρονα την αποδοχή από την τοπική κοινωνία και την Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Ταυτόχρονα δεν έχουμε και την πολυτέλεια του χρόνου και πρέπει σύντομα να αποφασίσουμε για τις προτεραιότητες μας, σε συνδυασμό με τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους που θα μας επιτρέψουν να ξεκινήσουμε άμεσα την υλοποίησή του.

Όλη αυτή η κατάσταση επιτείνει την σύγχυση που επικρατεί στους Θεσσαλούς και ιδιαίτερα σε εκείνους που υφίστανται άμεσα τις καταστροφικές συνέπειες των πλημμυρών του περασμένου Σεπτεμβρίου και προφανώς δεν απαντάει στα παρακάτω εύλογα ερωτήματα :

Διαφάνεια 14

Σε ποιες όμως από τις υπάρχουσες υποδομές μπορούμε να βασιστούμε, ποιες πρέπει να βελτιώσουμε και να επανασχεδιάσουμε με τα σημερινά δεδομένα ;

Ποια είναι τα νέα έργα και δράσεις που πρέπει να υλοποιήσουμε και ποια είναι τα βήματα ενός οδικού χάρτη για το επόμενο χρονικό διάστημα ;

Με τις απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα θα συνεχίσω την παρουσίαση μου.

Θα σας παρουσιάσω λοιπόν βασικά στοιχεία του αναθεωρημένου ΣΔΛΑΠ, που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο πριν λίγες ημέρες και τα οποία απαντούν στα περισσότερα ερωτήματα. Ταυτόχρονα όμως δημιουργούν και νέους προβληματισμούς για την πορεία αυτής της προσπάθειας !!

Διαφάνεια 15

Εδώ καταγράφονται οι υδατικές ανάγκες της Θεσσαλίας, οι βιώσιμοι υδατικοί (υπόγειοι και επιφανειακοί) πόροι, το ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο και οι 3 δέσμες **Διαφάνεια 16** με τα κυριότερα έργα και μέτρα που έχει ανάγκη η Θεσσαλία για να καλύψει τις ανάγκες της και να αποκαταστήσει τα υδατικά οικοσυστήματα.

Διαφάνεια 17

Στο σημείο αυτό να προσθέσω ότι η κυβέρνηση οφείλει να δώσει ένα τέλος στην καταστροφική στασιμότητα της διαχείρισης των

εγκαταλειμμένων έργων Αχελώου και με δημοκρατικές και αδιαμφισβήτητες διαδικασίες να φέρει άμεσα το θέμα στη Βουλή.

Οι Θεσσαλοί δικαιούνται επιτέλους να γνωρίζουν τις ποσότητες του νερού που θα έχουν διαθέσιμο τα επόμενα χρόνια, σε συνθήκες κλιματικής αλλαγής, τόσο για την Γεωργία, όσο και για την προστασία των οικοσυστημάτων της περιοχής.

Αυτό είναι και το πνεύμα κοινής ανακοίνωσης, που σας δόθηκε στην είσοδο και συνυπογράφουν 70 πολίτες από όλους τους χώρους, της πολιτικής, της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της οικονομίας.

Διαφάνεια 18

Όμως, παρόλα τα ενδιαφέροντα, χρήσιμα και αξιόπιστα στοιχεία και τις προβλέψεις του ΣΔΛΑΠΘ, δέκα χρόνια από την πρώτη έγκριση (2014) του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑΠ) Θεσσαλίας, μία σειρά από υπόγεια και επιφανειακά υδατικά συστήματα δεν βρίσκονται σε καλή οικολογική ή/και χημική κατάσταση (σύμφωνα με τους στόχους της Οδηγίας 60/2000).

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα των μελετητών των ΣΔΛΑΠ (2014-2017-2024), από τα προβλεπόμενα μέτρα (έργα και δράσεις) που στόχευαν στον μηδενισμό του ελλείμματος και στην «καλή» κατάσταση των υδάτων της Θεσσαλίας, υλοποιήθηκαν ελάχιστα. Βάσιμα συνεπώς έχουμε χαρακτηρίσει το ΣΔΛΑΠΘ ουτοπικό και «άσκηση επί χάρτου».

Σημαντικά ζητήματα όπως η εξοικονόμηση νερού, η μείωση των αντλήσεων από υπόγεια οικοσυστήματα και ο στόχος για την αποκατάσταση του ήδη εκρηκτικού ελλείμματος των 3.000 hm³ υπόγειου νερού σε 60 χρόνια δεν έχουν αντιμετωπισθεί.

Διαφάνεια 19

Γενικά, εκτιμάται ότι υπό τις σημερινές συνθήκες διαθεσιμότητας πόρων, δεν είναι δυνατόν να διατεθούν οι αναγκαίες ποσότητες νερού για την κάλυψη της αρδευτικής ζήτησης στη Θεσσαλία, χωρίς οι απολήψεις επιφανειακών και υπόγειων νερών να επιδεινώσουν την κατάσταση των Υδατικών Συστημάτων.

Κατά την άποψη μου, αν δεν υπάρξουν αλλαγές και πολιτική βούληση για μεταρρυθμίσεις, δεν αναμένεται να υλοποιηθούν όσα έχουν προγραμματιστεί ΣΔΛΑΠΘ μέχρι το 2027 (που θα ισχύει η 2^η αναθεώρηση του).

Τα έργα δομικών κατασκευών έχουν σοβαρές αβεβαιότητες, τόσο από πλευράς διαδικασιών «ωρίμανσης» όσο και από πλευράς χρηματοδότησης (απαιτούνται συνολικά πάνω από 1.106 εκατ. €).

Τα αναγκαία - διοικητικά μέτρα και δράσεις που προβλέπονται στο ΣΔΛΑΠ (όπως ο έλεγχος υδροληψιών, κ.α), δεν μπορούν να εφαρμοστούν, όσο δεν υφίσταται αποτελεσματικός μηχανισμός που θα τα εφαρμόσει.

Διαφάνεια 20

Η πρόβλεψη - δέσμευση για άρδευση 2,83 εκ. στρεμμάτων, σε συνδυασμό με την αδυναμία (για πολλά ακόμη χρόνια) υλοποίησης των απαιτούμενων έργων, θα επιβαρύνει τα υπόγεια οικοσυστήματα (με απολήψεις 200-250 hm³ ετησίως).

Το εναλλακτικό (καταστροφικό για την Θεσσαλία) σενάριο είναι η μείωση των αρδευόμενων παραγωγικών εκτάσεων (από 500 - 900 χιλιάδες στρέμματα) και η φτωχοποίηση χιλιάδων αγροτικών νοικοκυριών.

Τέλος τα περιφερειακά έργα, δεν επαρκούν για την επίλυση του υδατικού ελλείμματος της Θεσσαλικής λεκάνης και την ανάταξη των υδατικών οικοσυστημάτων, χωρίς την εναλλακτική λύση της μεταφοράς νερών από τον Αχελώο.

Διαφάνεια 21

Είναι χαρακτηριστική η διαφάνεια που αποδεικνύει τις παθογένειες και πολυετείς καθυστερήσεις στο σύστημα παραγωγής μελετών και έργων.

Διαφάνεια 22

Το ενδιαφέρον και αισιόδοξο συμπέρασμα που προκύπτει από όλα αυτά τα στοιχεία που παρουσίασα, είναι ότι τα περισσότερα από τα έργα που η Θεσσαλία έχει επείγουσα ανάγκη για τα αμέσως προσεχή χρόνια, συμπεριλαμβάνονται είτε σε κάποιο Θεσμικό εργαλείο της

Πολιτείας (ΣΔΛΑΠ, ΣΔΚΠ) ή στο Σχέδιο της ΗΝΑ ή στις προτάσεις Περιφέρειας - φορέων και συνεπώς αποτελούν το κοινό διεκδικητικό πλαίσιο των Θεσσαλών.

Αναφέρομαι στα αντιπλημμυρικά έργα ορεινής υδρονομίας, ζώνες πλημμυρών, αναχώματα, στα ημιτελή έργα Αχελώου (Συκιά, Σήραγγα μεταφοράς, Αγιονέρι), στα περιφερειακά φράγματα (Ενιπέα Φαρσάλων, Πύλη, Μουζάκι, Νεοχωρίτη, Δελέρια, κ.α.), στην ανάταξη των υπόγειων υδατικών οικοσυστημάτων, στον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών δικτύων και συστημάτων άρδευσης και γενικά στις υποδομές και δράσεις που είναι αναγκαίες και κατάλληλες για την αντιμετώπιση μελλοντικών απειλών της κλιματικής αλλαγής.

Διαφάνεια 23

Κλείνω με τις Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα - Προοπτικές.

Παρουσίασα στοιχεία για το Master Plan ΗΝΑ - Κυβέρνησης, το Σχέδιο της Περιφέρειας και τις προτάσεις των φορέων της Θεσσαλίας, παρέθεσα τα δεδομένα για τα υφιστάμενα έργα, για τα θεσμικά εργαλεία της Πολιτείας στη διαχείριση του νερού καθώς και για τις διαχρονικές αδυναμίες και καθυστερήσεις στην υλοποίηση των προβλέψεων τους.

Σήμερα, 8 μήνες μετά τις πλημμύρες του 2023, ΔΕΝ γνωρίζουμε το Σχέδιο που αφορά την Αγροτική Ανασυγκρότηση.

Πλην της ψήφισης του Ν. 5106/2024 για τον Ο.Δ.Υ.Θ., δεν έχουν ληφθεί πολιτικές αποφάσεις, δεν υπάρχουν εξασφαλισμένοι οικονομικοί πόροι και χρονοδιάγραμμα, ενώ δεν έχει οριστεί ομάδα στελεχών και υπεύθυνων φορέων υλοποίησης των μέτρων και έργων που θα σηματοδοτούν την βούληση της Κυβέρνησης για Ανασυγκρότηση της Θεσσαλίας.

Όλες οι ενδείξεις παραπέμπουν στο συμπέρασμα ότι ο Ο.Δ.Υ.Θ. θα αναλάβει την ευθύνη λήψης των περαιτέρω αποφάσεων και των διαδικασιών υλοποίησης του Σχεδίου για την Ανασυγκρότηση της

Θεσσαλίας, παρότι δεν έγιναν σοβαρές μεταρρυθμίσεις και αλλαγές σε πολλούς τομείς !!

Διαφάνεια 24

Εάν συνεπώς ξεπεραστούν οι γνωστές αβελτηρίες και παθογένειες του παρελθόντος και δημιουργηθούν προϋποθέσεις για σχεδιασμό και υλοποίηση ενός συνεκτικού και ρεαλιστικού προγράμματος έργων αντιπλημμυρικής θωράκισης και βιώσιμων υδατικών διαθέσιμων, με χρονοδιάγραμμα τα επόμενα 8 - 10 χρόνια, τότε ΝΑΙ θα καταστεί εφικτή η Ανασυγκρότηση και η αντιμετώπιση κινδύνων ασφάλειας νερού στη Θεσσαλία, ενώ θα μπουν και στέρεες βάσεις για το μέλλον της Θεσσαλίας σε συνθήκες κλιματικής αλλαγής, που προϋποθέτουν επιπλέον εξειδικευμένα μέτρα και δράσεις της Πολιτείας.

Εάν δεν συμφωνήσουμε Πολιτεία, Αυτοδιοίκηση και φορείς της Θεσσαλίας, προς ποια κατεύθυνση θα πρέπει να πορευτούμε τα επόμενα χρόνια στη Θεσσαλία και εάν δεν βρεθεί η κοινή συνισταμένη για τα βήματα Ανασυγκρότησης, τότε το μέλλον της Θεσσαλίας προδιαγράφεται αβέβαιο, δεν θα μπορέσουμε να αποφύγουμε επώδυνες λύσεις, μείωση των αρδευομένων εκτάσεων, κίνδυνο ερημοποίησης, περιβαλλοντικά, οικονομικά, και κοινωνικά προβλήματα .

Μετά από όλα αυτά, εναπόκειται στην κρίση του καθενός σας ξεχωριστά, αν μπορείτε να είσαστε αισιόδοξοι ή σκεπτικιστές...

Σας ευχαριστώ